

PENGEMASKINE

Staten tjener kassen på at låne ud til studerende

Af Lærke Øland Frederiksen | @LærkeOeland

Ivan Mynster

Mandag den 22. februar 2016, 05:00

Del:

SU-lån er blevet en indbringende forretning for staten, der siden 2011 har tjent 1,5 milliard kroner i renter. Alligevel tager flere og flere SU-lån, og antallet af dem, der ikke kan betale deres lån tilbage, eksploderer. De studerende vil have en lavere rente, men regeringen afviser.

Flere og flere studerende kan ikke betale deres SU-gæld tilbage og ender med at få inddrevet gælden fra SKAT.

Foto: Henning Bagger / Scanpix

SU-lånet var tænkt som en hjælpende hånd til de studerende, men i stedet er det blevet en overskudsforretning for staten. Alene i år budgetterer staten med 474 millioner kroner i overskud, og dermed har statskassen tjent 1,5 milliarder kroner på de studerendes lån siden 2011.

Selvom staten låner pengene meget billigt i Nationalbanken, betaler de studerende stadig fire procent i rente, mens de er under uddannelse. Men det kan ikke være rigtigt, at SU-lånet skal være en overskudsforretning for staten, mener de studerende.

“ Det er jo ikke rimeligt, at de studerende skal betale ågerrente. Det forsøger vi at nedlægge forbud imod ved andre lån.

Jonas Dahl, gruppeformand, SF

»Jeg synes, det er lidt absurd, at staten skal tjene penge på en af de grupper i samfundet,

som i forvejen har en meget stram økonomi,« siger Yasmin Davali, der er formand for Danske Studerendes Fællesråd.

Overskuddet er fundet ved at tage renteindtægterne og trække renteudgifterne, omkostninger til administration og tab på SU-gæld fra. Tallene fra 2011 til 2014 er regnskabstal, mens tallene fra 2015 og 2016 er budgettal. Kilde: Finanslov 2013-2016.

Kritik fra både højre og venstre

Det samme budskab lyder fra både venstre og højre side af Folketingssalen.

»Det er jo ikke rimeligt, at de studerende skal betale ågerrente. Det forsøger vi at nedlægge forbud imod ved andre lån, så skal staten da heller ikke tjene penge på SU-lån,« siger SF's gruppeformand, Jonas Dahl.

Han vil bede Finansministeren se nærmere på sagen, og det sammen vil Enhedslisten og Dansk Folkeparti.

»Jeg synes, vi må kigge på, om de renter, de studerende betaler, er rimelige i forhold til intentionen med SU-lånet. Ideen er jo, at det skal være billigst, mens de er studerende,« siger Dansk Folkepartis uddannelsesordfører, Jens Henrik Thulesen Dahl.

“ **SU-lånet er kun ment som et supplement, man kan vælge. De kan jo prøve at få et bedre tilbud i deres eget pengeinstitut.**

Anni Matthiesen, uddannelsesordfører, Venstre

Venstre har dog ingen planer om at ændre på SU-lånets rente.

»Vi skal holde fast i, at Danmark har nogle af de bedste støttemuligheder under uddannelse. Det kan måske virke grotesk lige nu, hvor renten er så lav, men når den stiger igen, så ligger der en trykthed i en fast rente på fire procent,« siger uddannelsesordfører Anni Matthiesen.

Ikke skruet rigtigt sammen

Det har ikke været muligt at regne ud, hvor meget staten har tjent på at udlåne SU-lån før 2011. Det skyldes, at SU-lånet dengang hørte under et andet ministerium, der opgjorde provenuet på en anden måde.

Men nationabankens rente, diskontoen, har været historisk lav siden 2009, og derfor har staten haft flere renteindtægter end renteudgifter på SU-lånene - stik imod intentionen.

Da SU-lånet, som vi kender det i dag, blev indført i 1988, var de fire procent en meget favorabel rente, som staten gav de studerende. Til gengæld skulle de betale otte procent i rente, når de var færdige med deres uddannelse. Her betaler man nemlig diskontoen plus én procent.

Kilde: Statens Administration

Det gør man også i dag, men nu er diskontoen så lav, at man kun betaler én procent i rente

på SU-lånet, når man har færdiggjort sin uddannelse. Men man betaler stadig fire procent i rente, mens man er studerende. Og det vil de studerende have lavet om.

»Når det bliver en indtægtskilde for staten, er der noget, der ikke er skruet helt rigtigt sammen. Man kunne jo også lade den rente, vi betaler, mens vi er studerende, følge diskontoen,« foreslår Yasmin Davali.

Hun vil dog gerne beholde et loft på fire procent, så de studerende ikke kommer til at betale mere, end de gør i dag, når renten engang stiger igen.

“ Hvis man går direkte fra uddannelse til arbejdsløshed, får man meget store problemer med at tilbagebetale et stort SU-lån. Det virker tæt på håbløst.

Carsten Tanggaard, økonomiprofessor og formand for Penge- og Pensionspanelet

»På den måde sørger vi for, at det ikke løber løbsk, så vi stadig har et SU-lån med en nogenlunde favorabel rente,« siger hun.

Også det afviser Venstres uddannelsesordfører Anni Matthiesen.

»De beder om at få alle fordelene. Men SU-lånet er kun ment som et supplement, man kan vælge. De kan jo prøve at få et bedre tilbud i deres eget pengeinstitut, hvis de mener, de kan det,« siger hun.

Flere kan ikke betale tilbage

Selvom SU-lånet ikke længere er så favorabelt, som det var tiltænkt, bliver der optaget mere og mere i SU-lån. I 2015 skyldte danskerne samlet set 29,14 milliarder kroner, mens vi i 2010 kun skyldte 21,3 milliarder kroner. Og der er flere og flere, der tager SU-lån.

Kilde: Statens Administration

Men man skal ikke låne flere penge i SU-lån, end man har brug for, understreger forbrugerøkonom i Nordea, Ann Lehmann Erichsen. Tidligere har **flere økonomer** anbefalet de studerende at optage så meget SU-lån som muligt på grund af den favorable rente. Så kan man for eksempel bruge penge til **udbetalingen til en lejlighed**. Men det advarer Ann Lehmann Erichsen nu imod.

»Der er nogen, der siger, at man bare kan gemme pengene, men jeg vil gerne stille spørgsmålstegn ved, om det nu er så smart. For så står pengene jo i mange år og blomstrer og trækker renter,« siger hun.

Man skal huske at tænke på, at pengene skal betales tilbage igen, understreger hun. Og det er et stort problem for flere og flere danskere.

Ledighed giver store gældsproblemer

I 2010 måtte SKAT inddrive SU-gælden fra omkring 5.000 danskere, mens det i dag er over 8.000 personer, der ikke har kunnet betale deres gæld til tiden, viser nye tal fra Statens Administration.

Den store stigning skyldes sandsynligvis den høje arbejdsløshed blandt nyuddannede, forklarer Carsten Tanggaard, der er økonomiprofessor og formand for Penge- og Pensionspanelet.

»Hvis man går direkte fra uddannelse til arbejdsløshed, får man meget store problemer med at tilbagebetale et stort SU-lån. Det virker tæt på håbløst,« siger han.

Han hæfter sig særligt ved, at den gruppe, der skylder mere end 350.000 kroner, er steget voldsomt de sidste fem år.

»Det er jo ret mange penge, og det er selvfølgelig ikke et problem, hvis man får et højt lønnet job. Men det er jo ikke alle, der får det. Og det er ikke alle, der overhovedet får et job,« siger han.

I kløerne på SKAT

Når man er færdig med at studere, skal man i gang med at afbetale sit SU-lån, og så laver man en tilbagebetalingsaftale med Statens Administration, der kan løbe i op til 15 år.

Men hvis man ikke overholder aftalen, ikke reagerer på rykkere, eller hvis gælden bliver for stor, bliver gælden overdraget til SKAT, og så kommer der helt andre boller på suppen.

»I den situation vil SKAT fastsætte den ydelse, man skal betale, på baggrund af de konkrete økonomiske forhold. Man skal forvente, at renten bliver højere, og der vil komme gebyr på,« forklarer fungerende projektleder Jan Milo i Forbrugerrådet Tænks gældsrådgivning.

Hvis du ikke overholder din tilbagebetalingsaftale, bliver dit lån betragtet som misligholdt. Så får du ikke pengene udbetalt, hvis du har penge til gode hos det offentlige. Der udover kan SKAT foretage udlæg i din ejendom eller ligefrem sælge din bil og dit hus på tvangsauktion og bruge pengene til at betale af på gælden.

»Men selvom man har indgået en aftale om tilbagebetaling, kan der jo indtræffe begivenheder som for eksempel ledighed, som gør, at man ikke kan overholde aftalen,« siger Jan Milo.

Svært telefonopald

Her er det meget vigtigt, at man straks kontakter Statens Administration og åbent forklarer omstændighederne.

»Det vil altid være en individuel vurdering, men man vil ofte kunne aftale nedsættelse af ydelsen i en periode,« forklarer Jan Milo.

Det kan være et svært telefonopkald, og derfor er der mange, der bare stopper med at betale af på deres lån. Men så bliver det betragtet som misligholdt.

»Der sker noget psykologisk, når man ikke kan overskue sin gæld, så unnlader man en masse handlinger og har ikke overskud til at undersøge, hvilke muligheder man har. Men man får altid den bedste aftale, hvis man selv tager kontakt til dem, man skylder,« siger han.

